

Ο μονόδρομος της ισχυρής ανάπτυξης

Του καθ. Νίκου Οικονομίδη, Stern School of Business, NYU

Η εκλογές δίνουν την ευκαιρία στην Ελλάδα να αλλάξει σελίδα πολιτικά και οικονομικά. Πως μπορούμε να βγούμε από την κρίση;

Ο μόνος τρόπος να βγούμε από την δεκάχρονη κρίση είναι η ραγδαία ανάπτυξη. Η ελληνική οικονομία πρέπει να τρέξει με πολύ γοργούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η γοργή ανάπτυξη έχει πολλαπλά πλεονεκτήματα. Πρώτο, δίνει αυξημένο εισόδημα σε όλους. Δεύτερο, δίνει πραγματική δουλειά και μειώνει ριζικά την ανεργία. Τρίτο, δίνει αυτόματα πιο πολλούς φόρους στο κράτος και δημιουργεί «δημοσιονομικό χώρο» που μπορεί να εκμεταλλευτεί η κυβέρνηση για να μειώσει τους συντελεστές φορολογίας και να βοηθήσει περαιτέρω την ανάπτυξη. Τέταρτο, αυξάνει τις εργασιακές εισφορές και μειώνει το ποσό που χρειάζεται να δίνει το κράτος στο συνταξιοδοτικό για να μην καταρρεύσει. Έτσι αυξάνει επιπλέον τον «δημοσιονομικό χώρο». Πέμπτο, δίνει την δυνατότητα στο κράτος να αποπληρώσει σε βάθος χρόνου όλα τα δάνεια του προς την ΕΕ και ιδιώτες. Έκτο, φέρνει σε καλύτερη θέση μερικές από τις υπερδανεισμένες επιχειρήσεις και μειώνει σε κάποιο βαθμό την πίεση στις τράπεζες από τα κόκκινα δάνεια.

Από την άλλη μεριά, αν δεν καταφέρουμε την γοργή ανάπτυξη, θα βρεθούμε με μαθηματική ακρίβεια σε μερικά χρόνια να ζητάμε πάλι επαίτες από την ΕΕ δανεικά και μνημόνια. Αυτό το έχει επανειλημμένως επισημάνει το ΔΝΤ. Ακριβώς γι' αυτό πρέπει η ΕΕ να βοηθήσει την Ελλάδα να πάρει μετρά υπερ των επενδύσεων, όπως η μείωση των φορών. Πρέπει οι στόχοι του προγράμματος να αναθεωρηθούν, από τους βαρύτετους βραχυπρόθεσμους που υπέγραψε ο κ. Τσίπρας όταν έφερε την Ελλάδα στο χείλος του γκρεμού. Οι καινούργιοι όροι πρέπει να είναι μεσοπρόθεσμοι και μακροπρόθεσμοι που να εγγυόνται την μακροχρόνια οικονομική σταθερότητα της Ελλάδας, την θέση της Ελλάδας στο Ευρώ, και την αποπληρωμή όλου του χρέους. Η ΕΕ προτιμά να αναβάλλει το θέμα, αλλά για την Ελλάδα το πρόβλημα είναι καίριο και πρέπει να υπενθυμισθεί από την κυβέρνηση εθνικής ανασυγκρότησης του Κυριάκου Μητσοτάκη προτού το πρόβλημα οξυνθεί.

Ραγδαία ανάπτυξη έρχεται μόνο με μεγάλες επενδύσεις. Η μακροχρόνια ξηρασία ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων δίνει στην Ελλάδα μια ευκαιρία έκρηξης επενδύσεων. Αλλά υπάρχουν τρία μεγάλα εμπόδια.

Τι εμποδίζει τις επενδύσεις

Πρώτα, το πολιτικό ρίσκο. Οι επενδυτές θυμούνται την καταστροφική διαπραγμάτευση Τσιπρα-Βαρουφακη το 2015 που έφερε την Ελλάδα μια σπιθαμή από τον γκρεμό του Grexit και την άτακτη χρεοκοπία. Επίσης, την τελευταία στιγμή πριν τις τωρινές εκλογές, η κυβέρνηση Τσίπρα μοίρασε χρήματα παραβιάζοντας το συμφωνημένο πλεόνασμα με την ΕΕ. Ευτυχώς, το πολιτικό ρίσκο μειώνεται ριζικά με την εκλογή της Νέας Δημοκρατίας και του μετριοπαθούς πολιτικού Κυριάκου Μητσοτάκη, θα έλεγα ακόμη και πιο χαμηλά από την Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Οι χρηματαγορές που βλέπουν πάντα προς το μέλλον ήδη ανέβηκαν σημαντικά προσδοκώντας την εκλογή της Νέας Δημοκρατίας.

Η δεύτερη και ίσως η μεγαλύτερη δυσκολία για την ανάπτυξη είναι η γραφειοκρατία. Γραφειοκρατικοί μηχανισμοί (αρχαιολογία, δασαρχείο, χωροταξία, τοπική αυτοδιοίκηση, κ.α.) δημιουργούν δεκάδες εμπόδια σε μικρές και μεγάλες επενδύσεις. Χρειάζεται σκληρή και αποτελεσματική δουλειά στο υπουργείο ανάπτυξης για να παταχθεί η Λερναία Ύδρα της γραφειοκρατίας.

Το τρίτο πρόβλημα που σταματάει τις επενδύσεις είναι οι τεράστιοι φόροι, ιδιαίτερα σε σχέση με τις χώρες της περιοχής. Η απερχόμενη κυβέρνηση είχε φτάσει να πει μέσω του υπουργού οικονομικών το εντελώς εξωπραγματικό και λανθασμένο ότι οι φόροι φέρνουν ανάπτυξη! Ευτυχώς είναι μέσα στο πρόγραμμα της ΝΔ να μειωθούν δραστικά και από την πρώτη μέρα οι εταιρικοί και ατομικοί φόροι. Χρειάζεται αυτές οι αλλαγές να διατηρηθούν μακροχρόνια δημιουργώντας ένα σταθερό και ευμενές επενδυτικό περιβάλλον.

Η Ελλάδα έχει πολύ αξιόλογο μορφωμένο εργατικό δυναμικό. Οι ταχείς ρυθμοί ανάπτυξης της Ελλάδας τον 19^ο και 20^ο αιώνα εξηγούνται σε μεγάλο βαθμό από την υψηλότερη εκπαίδευση σε σύγκριση με χώρες των Βαλκάνιων και της Μέσης Ανατολής. Η Ελλάδα μπορεί να διαπρέψει στον τομέα της εφαρμοσμένης καινοτομίας. Χρειάζεται όμως να δημιουργήσει το κατάλληλο νομικό και θεσμικό πλαίσιο όπως και τις διάφορες συμπληρωματικές υπηρεσίες που αποτελούν το οικοσύστημα των εταιριών καινοτομίας σε άλλες χώρες. Η κατεύθυνση αυτή πρέπει να αποτελέσει στοχευμένη προσπάθεια της νέας κυβέρνησης.

Πρέπει να μειωθεί ο στόχος του πλεονάσματος;

Η ΝΔ υπόσχεται άμεσες μειώσεις φόρων που είναι απαραίτητες για την ανάπτυξη. Πως μπορεί αυτό να πραγματοποιηθεί όταν η απερχόμενη κυβέρνηση σπατάλησε 1% του ΑΕΠ σε προεκλογικές παροχές και η χώρα έχει δεσμευτεί σε μεγάλα πλεονάσματα για χρόνια;

Ο νέος πρωθυπουργός πρέπει να ζητήσει από την ΕΕ μείωση του πρωτογενούς πλεονάσματος με συμφωνημένο σχέδιο με τους δανειστές ότι η μείωση θα πάει η μισή στις δημοσιές επενδύσεις και η άλλη μισή στην μείωση των φορών για να τονωθεί η ανάπτυξη. Το μακροχρόνιο τεράστιο πλεόνασμα του υποσχέθηκε το 2015 ο κ. Τσίπρας δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί σε καμία χώρα του κόσμου συγχρόνως με γοργή ανάπτυξη. Οι δανειστές αυτό το γνωρίζουν και το ΔΝΤ το έχει υπογραμμίσει. Η οικονομική λογική επιβάλλει να δεχτούν μείωση του στόχου, αφού τα πλεονεκτήματα της ανάπτυξης είναι πολλαπλά και εντελώς αναγκαία για την Ελλάδα.

Οι δρόμοι είναι δυο. Ο πρώτος, μείωση του στόχου του πλεονάσματος, ελάττωση φορών, ραγδαία ανάπτυξη και πλήρης αποπληρωμή του χρέους σε βάθος χρόνου. Ο δεύτερος, τεράστια πλεονάσματα τώρα, αναιμική ανάπτυξη, τέταρτο μνημόνιο και καινούργιο δάνειο σε λίγα χρόνια, και κούρεμα του χρέους και νέα χρεοκοπία αφού η Ελλάδα δεν θα μπορεί να το αποπληρώσει όλο. Τα συμφέροντα της Ελλάδας και των δανειστών ευθυγραμμίζονται στην επιλογή του πρώτου δρόμου.

Καθημερινή, 23 Ιουνίου 2019